ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ
ਬਨਾਮ
ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ & ਹੋਰ
(ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 735 ਦਾ 2014)
ਸਤੰਬਰ 20, 2022
ਹੇਮੰਤ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਵਿਕਰਮ ਨਾਥ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ

ਪੰਜਾਬ ਰੀਆਰਗੈਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1966 – ਧਾਰਾ 72 – ਹਰਿਆਣਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ (ਪ੍ਰਬੰਧਨ) ਐਕਟ, 2014 – ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਹਿਯੋਗ ਐਕਟ, 1957 – ਧਾਰਾਵਾਂ 3, 4 – ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਰੀਆਰਗੈਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1956 – ਕੀ ਧਾਰਾ 72 ਦਾ 1966 ਐਕਟ ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ 3 ਅਤੇ 4 ਦਾ 1957 ਐਕਟ, ਅਸਥਾਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਨ – ਫੈਸਲਾ: 1957 ਐਕਟ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਨਵੇਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸੁਚਾਰੂ ਰੂਪ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਣ – ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਰੀਆਰਗੈਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ 1957 ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਇਕਾਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਰਜ਼ ਅਦਾ ਕਰ ਸਕੇ – ਅਜਿਹੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਸਥਾਈ ਸੁਭਾਵ ਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਰੀਆਰਗੈਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਨਾ ਰੁਕੇ ਜਾਂ ਘਟਾਇਆ ਜਾਵੇ – ਨਾ ਹੀ 1956 ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ 1966 ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ 1957 ਐਕਟ ਨੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਸੱਤਵੇਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ II ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸੂਚੀ III ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਢੰਗ ਵਿੱਚ – ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ – ਗੁਰਦੁਆਰਾ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ: ਵਿਧਾਨਕ ਸਮਰੱਥਾ – ਕੀ ਹਰਿਆਣਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ (ਪ੍ਰਬੰਧਨ) ਐਕਟ, 2014 ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ I ਦੀ ਐਂਟਰੀ 44 ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ – ਫੈਸਲਾ: ਪੰਜਾਬ ਰੀਆਰਗੈਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1966 ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸਮਰੱਥਾ ਸੂਚੀ II ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ – ਇਸ ਲਈ, ਅਸਥਾਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ, 1966 ਐਕਟ ਜਾਂ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਹਿਯੋਗ ਐਕਟ 1957 ਸੂਚੀ II ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ – ਐਂਟਰੀ 32 ਅਣਗਠਿਤ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ।ਵਪਾਰਕ, ਸਾਹਿਤਕ, ਵਿਗਿਆਨਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਘਾਂ – ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਮਰੱਥ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਰਾਜ ਹੈ – ਲਿਸਟ ਆਈ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 44 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕੇਵਲ ਤਦ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ (ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ.) ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ, 1925 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਇਕਾਈ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ – ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ, ਸੋਧ ਜਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ – ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਲਿਸਟ ਆਈ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 44 ਕਾਰਨ ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੂਰਵ ਰਾਜ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਕਾਰਨ – ਇਸ ਲਈ, ਐਂਟਰੀ 44 ਦਾ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ 2014 ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨਕ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ – ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ, 1925 – ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ – ਗੁਰਦੁਆਰਾ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ: ਅਨੁਚਛੇਦ 254(2) – ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ – ਕੀ ਹਰਿਆਣਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ (ਪ੍ਰਬੰਧਨ) ਐਕਟ, 2014 ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ – ਫੈਸਲਾ: ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀਆਂ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੋਵੇਗੀ – ਹਾਲਾਂਕਿ 2014 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹਰਿਆਣਾ ਕਮੇਟੀ ਧਾਰਮਿਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੈ, ਪਰ ਮੁੱਖ ਇਰਾਦਾ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕਾਈ ਦਾ ਗਠਨ ਹੈ – ਅਜਿਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕਾਈ ਦਾ ਗਠਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਲਿਸਟ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 32 ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਿਸਟ III ਦੀ ਐਂਟਰੀ 28 ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ – 2014 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ

ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ: ਅਨੁਚਛੇਦ 25 ਅਤੇ 26 – ਧਰਮ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ – ਕੀ ਹਰਿਆਣਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ (ਪ੍ਰਬੰਧਨ) ਐਕਟ, 2014 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 25 ਅਤੇ 26 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 32 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਕਸ਼ੇਤਰ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕ ਮਿਲਦਾ ਹੈ – ਫੈਸਲਾ: 2014 ਦਾ ਐਕਟ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਵਰਗਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹਨ – ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਯਾਨੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੀ ਛੱਡੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸੀ – ਚੂੰਕਿ, ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 25 ਅਤੇ 26 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ – ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਹੀਂ ਗਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਲਗਭਗ 8 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਹਨ ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਚਾਲੂ ਹੈ – ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਵਾਲ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਨ, ਨੂੰ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਾਂਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1. ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਰੀਆਰਗੈਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1966 ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਹਿਯੋਗ ਐਕਟ, 1957 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 3 ਅਤੇ 4 ਅਲੱਗ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਸਿਰਜਣ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਹੱਲ ਲਈ ਅਸਥਾਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਨ?

1.1 1957 ਦਾ ਐਕਟ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਲੱਗ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਸਿਰਜਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਨਵੇਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸੁਚਾਰੂ ਰੂਪ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਹ ਧਾਰਾ 109 ਦੇ ਅਧੀਨ 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਦੋ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ "ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸੰਸਥਾ" ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਗਠਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ 1957 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਇਕਾਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਕਰ ਸਕੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਡੇਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਸਥਾਈ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਸੀਆਂ ਤਾਂ ਜੋ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਗਠਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਨਾ ਰੁਕੇ ਜਾਂ ਘਟਾਇਆ ਨਾ ਜਾਵੇ। 1956 ਦਾ ਐਕਟ ਜਾਂ 1966 ਦਾ ਐਕਟ ਜਾਂ 1957 ਦਾ ਐਕਟ ਨੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਸੱਤਵੇਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸੂਚੀ II ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧਾਇਕ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸੱਤਵੇਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸੂਚੀ III ਵਿੱਚ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਕ੍ਰਿਪਟ ਢੰਗ ਵਿੱਚ। 1956 ਦਾ ਐਕਟ ਜਾਂ 1966 ਦਾ ਐਕਟ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਗਠਨ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 32 ਅਤੇ 33]

1.2 ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੂਰਵ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੜ ਗਠਨ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸੁਚਾਰੂ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 1966 ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ। ਧਾਰਾ 72 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇੱਕ ਯੋਗ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸੱਤਵੇਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸੂਚੀ II ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। 1966 ਦਾ ਐਕਟ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵਿਧਾਇਕ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸੱਤਵੇਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸੂਚੀ II ਜਾਂ ਸੂਚੀ III ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਕ੍ਰਿਪਟ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ। [ਪੈਰਾ 46]

2. ਕੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਐਕਟ (ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ 2014) ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਵਿਧਾਇਕ

ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ ਪਹਿਲੀ ਦੇ ਐਂਟਰੀ 44 ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ?

2.1 ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਇੱਕ ਬੋਰਡ ਸੀ ਜੋ 1966 ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੜ ਗਠਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ-ਰਾਜ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਸੀ। ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੜ ਗਠਨ ਨੇ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਗਠਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧਾਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ। ਐਂਟਰੀ 32 ਗੈਰ-ਸੰਗਠਿਤ ਵਪਾਰਿਕ, ਸਾਹਿਤਕ, ਵਿਗਿਆਨਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਘਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੈਰ-ਸੰਗਠਿਤ ਵਪਾਰਿਕ, ਸਾਹਿਤਕ, ਵਿਗਿਆਨਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਘਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਮਰੱਥ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਰਾਜ ਹੈ। ਸੂਚੀ ਪਹਿਲੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 44 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜ ਇਕਾਈ ਬਣੀ ਰਹੇ। ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ, ਸੋਧ ਜਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 2, 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਸੂਚੀ ਪਹਿਲੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 44 ਕਾਰਨ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੂਰਵ ਰਾਜ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਗਠਨ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਇਕ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ 44 ਦੀ ਕੋਈ ਲਾਗੂਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 48]

2.2 1966 ਦਾ ਐਕਟ ਅਤੇ 1957 ਦਾ ਐਕਟ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਮਰੱਥ ਸੰਕਰਮਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਉੱਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਇਕ ਯੋਗਤਾ ਸੂਚੀ II ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸੰਕਰਮਣੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਭਾਵ ਕਿ 1966 ਦਾ ਐਕਟ ਜਾਂ 1957 ਦਾ ਐਕਟ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਵਿਧਾਇਕ ਯੋਗਤਾ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸੂਚੀ II ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 51]

3. ਕੀ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਐਕਟ ਸੂਚੀ-III (ਸਮਾਨਤਾ ਸੂਚੀ) ਸ਼ਡਿਊਲ VII ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 254(2) ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਖਾਲੀ?

3.1 ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਸੱਤਵੇਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸੂਚੀ III ਦੀ ਐਂਟਰੀ 28 ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਐਂਟਰੀ 28 ਚੈਰਿਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਐਂਡੋਮੈਂਟਸ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਐਂਟਰੀ ਸਮਾਨਤਾ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਰਾਜ ਚੈਰਿਟੀਜ਼, ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਐਂਡੋਮੈਂਟਸ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸ□ਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਰਿਆਣਾ ਕਮੇਟੀ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕਾਈ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਸੂਚੀ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 32 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਕਮੇਟੀ ਧਾਰਮਿਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੈ, ਪਰ ਮੁੱਖ ਇਰਾਦਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕਾਈ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਂਟਰੀ 32 ਅਜਿਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕਾਈ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 52 ਅਤੇ 53]

3.2 ਜੇ ਮਾਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਸੂਚੀ III ਦੀ ਐਂਟਰੀ 28 ਦੇ ਅਗਾਂਹ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਰਾਖਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਤਰਕ ਇਸ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ 1925 ਦਾ ਐਕਟ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ। 1925 ਦਾ ਐਕਟ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ ਜੋ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸੰਸਥਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਚੂੰਕਿ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਸੂਚੀ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 28 ਜਾਂ ਐਂਟਰੀ 32 ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ 1925 ਦਾ ਐਕਟ ਕੋਈ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੰਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਬੋਰਡ

ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। [ਪੈਰਾ 54]

4. ਕੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 25 ਅਤੇ 26 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਕੋਈ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 32 ਅਧੀਨ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਮਿਲਦਾ ਹੈ?

4.1 2014 ਦਾ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹਨ। ਹਰਿਆਣਾ ਕਮੇਟੀ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਮੇਟੀ ਹੈ ਜੋ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਲਈ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਐਫ) ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਾਰੀ ਚਲ ਅਤੇ ਅਚਲ ਸੰਪਤੀ, ਜੋ ਨਿਯੁਕਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੁਰੰਤ, ਕਿਸੇ ਬੋਰਡ, ਟਰੱਸਟ, ਕਮੇਟੀ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਨਾਮ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ਿਤ ਜਾਂ ਜਮਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਵੋਟਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸਿੱਖ, ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੋ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਪਤਿਤ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦਿਵਾਲੀਆ, ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਪਿੱਛੜਾ ਜਾਂ ਪਾਗਲ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ। ਸਹਿ-ਚੋਣ ਕੇਵਲ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਯਾਨੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਛੱਡੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਿਆਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਸਥਾਨਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਚੂੰਕਿ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 55]

4.2 ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਾਉਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 8 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲੰਬਿਤ ਹੈ ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਲਗਾਤਾਰ ਚਾਲੂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਵਾਲ, ਜੋ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਨ, ਨੂੰ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਾਂਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ [ਪੈਰਾ 56]

5. ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 6614 ਦੇ 2022 ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 29.8.2014 ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਹਰਿਆਣਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾਂ (ਪ੍ਰਬੰਧਨ) ਐਕਟ, 2014 ਅਧੀਨ ਸੀ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਵਾਇਰਸ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਟੇ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕੋਈ ਵੀ ਫੰਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਇਆ। ਇਸ ਲਈ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਹਾਵ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਬਕਾਇਆ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 59, 60 ਅਤੇ 61]

ਸਹਿਜਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ। 2011 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਪੀ&ਐਚ 17374; ਦਯਾਨੰਦ ਐਂਗਲੋ-ਵੈਦਿਕ ਕਾਲਜ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। 1971 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਪੀ&ਐਚ 257; ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ। 2002 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਪੀ&ਐਚ 766 – ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਂਦਰ ਐਨ. ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ। 2021 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ 474 – ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ।

ਮੁੱਲਾਪੇਰਿਯਾਰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੋਰਮ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2006) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 643 : [2006] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 740 – ਵੱਖਰਾ।

ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਸ਼ਿਮਲਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਹੋਰ। (1996) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 411; ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2008) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 259 : [2008] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 464; ਡੀ.ਏ.ਵੀ. ਕਾਲਜ, ਇਤਿਆਦੀ ਇਤਿਆਦੀ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। (1971) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 269: [1971] ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 677 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਰਣ ਲਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ। (1979) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 165 : [1979] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 953; ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1972) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 171; ਮਾਂ ਵੈਸ਼ਨੋ ਦੇਵੀ ਮਹਿਲਾ ਮਹਾਵਿਦਿਆਲਯ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2013) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 617 : [2012] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 810; ਨਾਜ਼ਿਰ ਅਹਮਦ ਬਨਾਮ ਦ ਕਿੰਗ-ਐਮਪਰਰ ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1936 ਪੀ.ਸੀ 253 (2); ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰੇਅਰ ਅਰਥ ਅਤੇ ਮਿਨਰਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2016) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 323:[2016] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 515 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

[2016] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 515ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 17

[2012] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 810ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 22

(1996) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 411ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆਪੈਰਾ 24

[2008] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 464ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 25

[1979] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 953ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 34

(1972) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 171ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆਪੈਰਾ 34

[1971] ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 677ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆਪੈਰਾ 36

[2006] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 740ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 41

ਸਿਵਲ ਮੂਲ/ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ: ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 735 ਦਾ 2014.

(ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 32 ਅਧੀਨ)

ਨਾਲ

ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 1116 ਦਾ 2019 ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 6614 ਦਾ 2022.

ਕੇ. ਐਮ. ਨਟਰਾਜ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਅਨਿਲ ਗ੍ਰੋਵਰ, ਗੌਰਵ ਲਿਬੇਰਹਾਨ, ਅਜੈ ਬਾਂਸਲ, ਏ.ਏ.ਜੀ.ਜ਼, ਵੀ. ਗਿਰੀ, ਰਾਕੇਸ਼ ਦ੍ਵਿਵੇਦੀ, ਮਿਸ. ਵੀ. ਮੋਹਨਾ, ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼ਿਆਮ ਦੀਵਾਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟਸ, ਸੰਚਾਰ ਆਨੰਦ, ਮਿਸ. ਸੁਵੇਨੀ ਭਗਤ, ਮਿਸ. ਆਸਥਾ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਸ਼੍ਰੀਰੰਗ ਬੀ. ਵਰਮਾ, ਰਿਤੇਸ਼ ਖਤਰੀ, ਗਗਨ ਗੁਪਤਾ, ਮਿਸ. ਸ਼ਿਰੀਨ ਖਜੂਰੀਆ, ਮਿਸ. ਤਨੀਸ਼ਾ ਸਮੰਤਾ, ਚੇਤਨ ਜੋਸ਼ੀ, ਮਿਸ. ਸੰਸ੍ਰਿਤੀ ਪਾਠਕ, ਅਨਿਰੁਧ ਬਖਰੂ, ਰਜਤ ਨੈਰ, ਅਨੁਜ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਉਡੁਪਾ, ਨਕੁਲ ਚੇਂਗੱਪਾ ਕੇ.ਕੇ., ਏ. ਕੇ. ਸ਼ਰਮਾ, ਚਿਤਰਾਂਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ, ਵਿਨਾਇਕ ਸ਼ਰਮਾ, ਸਿੱਧਾਰਥ ਬਤਰਾ, ਮਿਸ. ਅਰਚਨਾ ਯਾਦਵ, ਮਿਸ. ਸ਼ਿਵਾਨੀ ਚਾਵਲਾ, ਚਿਨਮੈ ਦੁਬੇ, ਹੇਮੰਤ ਗੁਪਤਾ, ਦੀਪਕ ਠੁਕਰਾਲ, ਸੰਜੈ ਕੁਮਾਰ ਵਿਸੇਨ, ਰਾਹੁਲ ਖੁਰਾਨਾ, ਸੁਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਭਾਨ, ਆਦਿਤ ਦੇਸ਼ਮੁਖ, ਮਿਸ. ਪਾਇਲ ਗੁਪਤਾ, ਸੰਦੀਪ ਜੋਸ਼ੀ, ਆਲੋਕ ਸ਼ਰਮਾ, ਉਦਯਾਦਿਤਿਆ

ਬੈਨਰਜੀ, ਅਜੈ ਪਾਲ, ਆਰ. ਕੇ. ਰਾਠੌਰ, ਮਿਸ. ਰਣਜੀਤਾ ਰੋਹਤਗੀ, ਸ਼ਰਦ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘਾਨੀਆ, ਵਤਸਲ ਜੋਸ਼ੀ, ਭੁਵਨ ਕਪੂਰ, ਵਰੁਣ ਚੁਘ, ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ, ਮਿਸ. ਵਿਸ਼ਾਕਾ ਮੁਰਤੀ, ਜੀ. ਐਸ. ਮੱਕੜ, ਸੰਚਾਰ ਆਨੰਦ, ਬ੍ਰਿਜ ਕਾਂਤ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਹਿਤੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਖਿਲੇਸ਼ਵਰ ਝਾ, ਮਿਸ. ਕਾਵੇਰੀ ਉਪਾਧਿਆਯ, ਮਿਸ. ਨਿਹਾਰਿਕਾ ਦ੍ਵਿਵੇਦੀ, ਐਸ. ਕੇ. ਰਾਜੋਰਾ, ਡਾ. ਵਿਪਿਨ ਗੁਪਤਾ, ਅਭਿਨਵ ਮੁਕਰਜੀ, ਮਿਸ. ਬਿਹੂ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਕਸ਼ੈ ਸੀ. ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਮਿਸ. ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਠਾ ਵਿਜੀ, ਗੌਰਵ ਯਾਦਵ, ਮਿਸ. ਵੀਨਾ ਬਾਂਸਲ, ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਮਲਿਕ, ਮਿਸ. ਉਸ਼ਾ ਨੰਦਿਨੀ ਵੀ., ਵਿਸ਼ਵਾ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਮਿਸਿਜ਼. ਕਮਲਦੀਪ ਗੁਲਾਟੀ, ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਮਿਸ. ਉੱਤਰਾ ਬੱਬਰ, ਤੁਸ਼ਾਰ ਬਖਸ਼ੀ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ, ਦੀਪਕ ਗੋਇਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਮੰਤ ਗੁਪਤਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 735 ਦਾ 2014 ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 1116 ਦਾ 2019

1. ਉਪਰੋਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ (ਪ੍ਰਬੰਧਨ) ਐਕਟ, 20141SUPERSCRIPT, ਜੋ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਐਤਿਹਾਸਿਕ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕਾਈ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਡਿਊਲ I ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ; ਸ਼ਡਿਊਲ II ਵਿੱਚ ਉਹ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਰੁ.20 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਡਿਊਲ III ਵਿੱਚ ਉਹ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਰੁ.20 ਲੱਖ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ।

2. ਹਰਿਆਣਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਬਿੱਲ, 2014 (ਬਿੱਲ ਨੰਬਰ 28-III A ਦਾ 2014) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਿੱਲ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਨੂੰ, ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਅਤੇ ਆਦਤਨ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਨ, ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਵਿੱਤਰ ਪੂਜਾ ਸਥਾਨਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਖਾਸ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੇਠ ਕਾਰਗਰ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਵਰਤੋਂ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸੁਧਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ, 19252SUPERSCRIPT ਅਤੇ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 246 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਡਿਊਲ VII, ਲਿਸਟ II, ਐਂਟਰੀ 32 ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰੀਆਰਗੈਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 19663SUPERSCRIPT ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜੋ 14.7.2014 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ।

1SUPERSCRIPT ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ, ‘ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ’
2SUPERSCRIPT ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ, ‘1925 ਐਕਟ’
3SUPERSCRIPT ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ, ‘1966 ਐਕਟ’

3. ਪਹਿਲੀ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਇੱਕ ਵਾਸੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ4SUPERSCRIPT ਦੇ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਤੋਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ, 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਤਭੇਦ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਵੰਡਵਾਦੀ ਵੀ ਹੈ। ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਆਧਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ। ਦੂਜੀ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਲਗਭਗ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

4. ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ5SUPERSCRIPT ਨੇ ਇੱਕ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਦਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 3 – ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਪਹਿਲੀ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ

ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਵਤੰਤਰ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਮਾਪਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਕਾਰਜ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਸਟ I ਦੀ ਐਂਟਰੀ 44 ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜ ਨੇ ਸ਼ਡਿਊਲ VII ਦੀ ਲਿਸਟ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 32 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ, ਗਲਤ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਸੰਘ ਦਾ ਖੜਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਵਲ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਹੀ ਉਕਤ ਵਿਸ਼ਾ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਖਾਸ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਬੋਰਡ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲੈਣ ਲਈ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸੇ ਵਿਸ਼ਾ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਔਚਿਤਯ ਨਹੀਂ ਹੈ।

5. ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 1925 ਦਾ ਐਕਟ ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਬਿਹਤਰ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 1925 ਦਾ ਐਕਟ 28.7.1925 ਨੂੰ ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ 7.8.1925 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1.11.1925 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ। 1925 ਦਾ ਐਕਟ 1.11.1956 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸੰਘ (ਪੀਈਪੀਐਸਯੂ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਖੇਤਰਾਂ ਤੱਕ ਵਿਸਤਾਰਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਸੂਚਿਤ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਮੇਟੀ, ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਉਹ ਬੋਰਡ ਹੈ ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 43 ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ 170 ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰ ਹਨ; ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ; ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ; ਸ੍ਰੀ ਤਖ਼ਤ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ, ਆਨੰਦਪੁਰ; ਸ੍ਰੀ ਤਖ਼ਤ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ, ਪਟਨਾ; ਸ੍ਰੀ ਹੁਜੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਨਾਂਦੇੜ; ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਤਖ਼ਤ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ, ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ, ਬਠਿੰਡਾ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ 155 ਮੈਂਬਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ, ਬੋਰਡ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਯੋਗੀ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ 120 ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ 50 ਬਹੁਵਚਨ ਹਲਕੇ ਹਨ, ਹਰੇਕ 2 ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ 170 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਵਾਪਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 1925 ਦਾ ਐਕਟ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਸੰਪਤੀ, ਚੜ੍ਹਾਵੇ, ਫੰਡਾਂ ਅਤ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 85(1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 85 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਰ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਲਈ, ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 87 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ 5 ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਾਲਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਲੇ ਹੋਏ ਹਨ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

6. ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ, 19566 ਪੈਪਸੂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਜੂਦਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦਾ ਪੁਨਰਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਭਾਸ਼ਾਈ ਆਧਾਰ 1966 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ 1966 ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਬੰਧਿਤ 1966 ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਹਨ:

“72(1) ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰੋ ਇਸ ਭਾਗ ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਬਾਡੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਜ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ, ਰਾਜ ਐਕਟ ਜਾਂ ਸੂਬਾਈ ਐਕਟ ਪੰਜਾਬ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਰਾਜ ਜਾਂ, ਭਾਗ II ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਬਣ ਗਏ ਹਨ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਬਾਡੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ, ਫਿਰ, ਬਾਡੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ, ਤੇ ਅਤੇ ਨਿਯਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਖੇਤਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ, ਮਈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਹੋਰ ਉਕਤ ਬਾਡੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਹਦਾਇਤ ਇਹ ਹਦਾਇਤ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ

ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ" ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਅਪਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਹਦਾਇਤ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

(3) ਸੰਦੇਹ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਇੱਥੇ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ
ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ, 1947 ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ,ਪੰਜਾਬ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ,
1961 ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ, 1925 ਦੇ ਭਾਗ
III ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

xxx

88. ਭਾਗ II ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਿਯੁਕਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਸਤਾਰ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਉਸ ਰਾਜ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ

ਜੋ ਨਿਯੁਕਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

89. ਪੰਜਾਬ ਜਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਜਾਂ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ,

ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਅਨੁਕੂਲਨ ਅਤੇ ਸੋਧਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਮਿਟਾਉਣ ਜਾਂ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ,

ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਜਿਹੇ ਅਨੁਕੂਲਨ ਅਤੇ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਸਰ ਕਰੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ, ਮਿਟਾਇਆ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ।

ਵਿਆਖਿਆ- ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ, "ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ-

(a) ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ; ਅਤੇ

(b) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ-

i) ਇਸ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ,
ਅਤੇ
ii) ਇਸ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰੀ
ਸਰਕਾਰ।

90. (1) ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 89 ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲਨ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਅਪਰਯਾਪਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਜਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਜਾਂ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਰੂਰੀ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ, ਜੇ ਸੰਦਰਭ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਨਿਯੁਕਤ ਦਿਨ ਤੋਂ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

7. ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 109 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਨਿਗਮ ਐਕਟ, 19577 ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਮੰਤਵ ਹੈ ਕਿ 1957 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਰਾਜ ਨਿਗਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਮੋਡੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਮੋਡੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਲਈ ਗਠਿਤ ਕੋਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ। 1925 ਦਾ ਐਕਟ 26.7.1972 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ 1957 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਮੰਤਵ ਹੈ ਕਿ ਕੇਵਲ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਹੀ ਕਿਸੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਯਾਨੀ, ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਸੰਬੰਧੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

8. 1956 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 109 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

“109. ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਗਮਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਆਮ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ-(1) ਇਸ ਭਾਗ ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕੁਝ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ, ਰਾਜ ਐਕਟ ਜਾਂ ਸੂਬਾਈ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਜ ਜਾਂ ਨਵੇਂ ਰਾਜ ਲਈ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਨਿਯੁਕਤ ਦਿਨ ਤੋਂ, ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ।”

(2) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਇਹ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

9. 1957 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ:

"2. ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ - ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, “ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਜੋ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 109 ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, [ਜਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਸੰਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ]।

3. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ। – ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਗਠਿਤ ਅਤੇ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹੀ ਮੁੜ ਗਠਨ ਅਤੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਜਾਂ ਭੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਪਤੀ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਨਾਂਤਰਣ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਥਾਨਾਂਤਰਣ ਜਾਂ ਮੁੜ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਗਾਊ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

4. ਕੁਝ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਪੁਨਰਗਠਨ।-(1) ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਇਸਨੂੰ ਅਗਾਊ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਉੱਤੇ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਸੋਧਾਂ ਸਮੇਤ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਿੰਨ ਲਿਖਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ:-

xx

xx

(b) ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਮੁੜ ਗਠਨ ਅਤੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਸਮੇਤ ਨਵੇਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਗਠਨ, ਜੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਵੇ;

(c) ਉਸ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁੜ-ਸੰਗਠਿਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਨਵਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਚਾਲੂ ਰਹੇਗਾ;

(d) ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸੰਪੂਰਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਹਸਤਾਂਤਰਣ (ਇਸ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਾਰ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਸਮੇਤ) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ;

xx xx

5. ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਜੋੜਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ। – ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਰਾਜ ਲਈ ਗਠਿਤ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 109 ਜਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਐਨੈਕਟਮੈਂਟ ਦੇ ਗੁਣ ਦੁਆਰਾ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਅਨੁਸੂਚੀ ਨੂੰ ਉਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਸੋਧਿਆ ਜਾਣਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

10. ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 6, ਨੇ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਲਿਆ ਕਿ 1925 ਦਾ ਐਕਟ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਹੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕਲੌਤੀ ਮੈਂਬਰ ਸੰਸਥਾ ਦੇ 23987 ਵੋਟਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਲਈ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਭਾਵ, 1925 ਦਾ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

11. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਮਿਤੀ 24.8.2014 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸੰਸਥਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਂਦਰ ਕੋਲ ਰਾਖਵੀਂ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰ. ਸੰਬੰਧਿਤ ਐਬਸਟਰੈਕਟ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਵਿਰੋਧ ਵਜੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਟੇਟ ਬਾਡੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਿਰਫ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਵੰਡਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਕਤ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਬਾਡੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਦਾ ਜਾਂ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਇਸਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣ ਲਈ।

xx xx

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਹੀ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੂਚੀ-I ਦੀ ਸੂਚੀ 7 ਦੀ ਐਂਟਰੀ 44 ਅਨੁਸਾਰ। ਹਰਿਆਣਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ (ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ) ਐਕਟ, 2014 ਦਾ ਐਲਾਨ ਸੂਚੀ-II ਦੀ ਸੂਚੀ 7 ਦੀ ਐਂਟਰੀ 32 ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਇਕ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਗਏ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਪਰੋਕਤ ਉਲਲੇਖਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ।"

12. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਹਿਜਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ & ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ।

13. ਵਿਕਲਪ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਡਿਊਲ VII ਦੀ ਸੂਚੀ-III ਦੀ ਐਂਟਰੀ 28 ਤੋਂ ਲੱਭਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਆਰਟੀਕਲ 254 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਹੈ।

14. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਹਿਲੀ ਲਿਖਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ 22.11.2019 ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੰਸਦ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2016 ਦੁਆਰਾ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 49 ਅਤੇ 92 ਵਿੱਚ 8.10.2003 ਤੋਂ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਕਤ ਸੋਧ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 11978 ਦੇ 2017 ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 72(1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਧ ਦੀ ਮੋਡੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸਬੰਧੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਰੀਰਕ ਸੰਸਥਾ ਯਾਨੀ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਅਧਿਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵਧਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਵਾਧੂ ਹਲਫਨਾਮੇ ਤੋਂ ਸਬੰਧਤ ਅਨਸ਼ਾਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"10. ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਕੰਮ ਪੰਜਾਬ ਰੀ-ਆਰਗੈਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1966 ਦੀ ਧਾਰਾ 72(1) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸੋਧ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰੀ-ਆਰਗੈਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1966 ਦੀ ਧਾਰਾ 72(1) ਵਾਕਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ," ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਦੇ ਕਾਰਜ ਜਾਂ ਕਾਰਜਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਯਾਨੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੰਬੰਧੀ "ਕਾਰਜਾਂ" ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ-ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ, 1925 ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਸਦੀ ਵਿਧਾਨ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਹਿਜਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚਅਪੀਲ 934/2013 ਨੂੰ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਅਪੀਲ 9334/2013 ਵੀ ਇਸੇ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚੀਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਐਕਟ ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਦਾ ਵਿਧਾਨ (ਭਾਵ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰਾਜ) ਹੈ, ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਹੜਪ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3ਕੋਲ ਕੋਈ ਵੀ ਸੋਧ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

11. ਮੌਜੂਦਾ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ, 1925 ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ) ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੇ ਦਬਦਬੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਸੋਧਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਹਥਿਆਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ/ ਜਾਂ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ. ਇਸ ਸਬੰਧੀ 3 ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

13. ਰਾਜ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ (ਜਿਸ ਲਈ 'ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹ', ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਅਧੀਨ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇਕੱਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ।

14. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨੰਗੇ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ 72, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਤ ਸ਼ਕਤੀ ਜਦੋਂ ਢੁਕਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

xx

19. ਇਹ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਕੋਲ “ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਘਾਂ” ਸਬੰਧੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ - (ਸੂਚੀ 2-ਪ੍ਰਵੇਸ਼ 32) ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਰੀਆਰਗੈਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 1966 ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ 'ਤੇ ਗਲਤ ਭਰੋਸਾ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ/ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਰਬਉੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਧਾਰਣਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ (ਸੋਧ) ਐਕਟ 2016 ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ, ਗਲਤ ਹੈ।

20. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਅਦਬ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ/ਸੋਧਣ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੇ।

15. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ ਸੀਨੀਅਰ ਸਾਹਿਬ ਰਾਕੇਸ਼ ਦ੍ਵਿਵੇਦੀ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਲਗਭਗ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਵਰਗਾ ਹੀ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਕੁਝ ਸੰਦਰਭਿਕ ਬਦਲਾਵਾਂ ਦੇ। ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 72(1) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਕੇਂਦਰ, ਰਾਜ ਜਾਂ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਜ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਬਾਡੀ 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ II ਦੇ ਵਰਚੁ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਕਰਦੀ ਰਹੇਗੀ ਜਿਥੇ ਉਹ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਚਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਧਾਰਾ 72(3) ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ, ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ, 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ III ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਦਾ ਭਾਗ III (ਧਾਰਾਵਾਂ 3-8) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ, ਭਾਗ VII (ਧਾਰਾਵਾਂ 67-77) ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵੇਅਰਹਾਉਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੇ, ਧਾਰਾ 67 ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਪਰ ਧਾਰਾ 67(4) ਸਫਲਤਾ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਖੁਦ ਦਾ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵੇਅਰਹਾਉਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 69 ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਖੁਦ ਦਾ ਰਾਜ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 70 ਨੇ 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਪੰਦਰਵੀਂ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਮਲਟੀ-ਯੂਨਿਟ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਐਕਟ, 1942 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 5D ਦਾਖਲ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਮਲਟੀ-ਯੂਨਿਟ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੋਰ, ਧਾਰਾ 73 ਸੱਤ ਹੋਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦੀ ਹੈ ਜੋ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ" ਜਾਂ "ਸਫਲਤਾ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਝੌਤੇ" ਜਾਂ "ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼" ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੇ। ਧਾਰਾ 89 ਦੇ 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਨੇ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਕੂਲਨਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਕਸ਼ਮ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਸਕਸ਼ਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ, ਰੱਦ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਜੇਕਰ ਮਾਮਲੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਲਈ, ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਹੈ।

16. ਇਹ ਵੀ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 246 ਨੂੰ ਸੱਤਵੇਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸੂਚੀ II ਦੇ ਐਂਟਰੀ 32 ਅਤੇ 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਲਈ ਅਵੈਧ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 26 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬੋਰਡ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

17. ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 2, 3 ਅਤੇ 4 ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਵਲ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਹੀ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਰਾਜ ਕੇਵਲ 1957 ਦੇ ਐਕਟ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਬੋਰਡ ਦਾ ਪੁਨਰਗਠਨ, ਪੁਨਰਸੰਗਠਨ ਜਾਂ ਭੰਗ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਐਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੋਰਡ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਹਸਤਾਂਤਰਿਤ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਭੇਜਣਾ। ਫਿਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 1957 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸੋਧਾਂ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਹੋਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਇਹ ਵੀ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਜ਼ਿਰ ਅਹਮਦ ਬਨਾਮ ਦ ਕਿੰਗ-ਐਮਪਰਰ9$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਫਿਰ ਤੋਂ ਸਟੇਟ ਆਫ ਕੇਰਲਾ & ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰੇਅਰ ਅਰਥ ਅਤੇ ਮਿਨਰਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ & ਓਰਸ.10$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ ਗੂੰਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਿਸਟਰ ਰਾਕੇਸ਼ ਦ੍ਵਿਵੇਦੀ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਚੂੰਕਿ ਸਿਧਾਂਤ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਅਤੇ ਸੁਥਰਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਦ੍ਧ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

18. ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 32 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 72 ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ, ਰਾਜ ਐਕਟ ਜਾਂ ਸੂਬਾਈ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਲਈ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਜੋ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 72(1) ਅਧੀਨ "ਜਦ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ" ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਰਾਜ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 1957 ਦਾ ਐਕਟ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਨੂੰ 1957 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਪਰ ਪੂਰਾ 1966 ਦਾ ਐਕਟ ਵੀ 1957 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸੁਸੰਗਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਨਰਲੀਆ ਸਪੈਸ਼ਲੀਬਸ ਨੈਨ ਡੇਰੋਗੈਂਟ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ, (ਆਮ ਗੱਲਾਂ ਖਾਸ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਘਟਦੀਆਂ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਬਹੁ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਸੂਚੀ I ਦੀ ਐਂਟਰੀ 44 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਂਦਰ ਐਨ. ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਅਨੁਸਾਰ.' ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

19. ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਕਿਸੇ ਸੋਸਾਇਟੀ ਜਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰਾਜ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸੂਚੀ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 32 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਐਕਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ਦੀ ਪੂਜਾ ਦੇ ਇਕਜੁੱਟ ਪ੍ਰਬੰਧਨ 'ਤੇ ਉਲਟਾ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹਰਿਆਣਾ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ

ਅਨੁਚਛੇਦ 26 ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 25 ਅਤੇ 26 ਦੇ ਮੰਡੇਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

20. ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਅਤੇ ਉਸਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹਰਿਆਣਾ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਦਾ ਖੜਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ, ਹਸਪਤਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਕੋਲ ਅਨੁਚਛੇਦ 26 ਅਧੀਨ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“5. 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ, ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਸਥਾ ਬਣ ਗਈ। ਇਹ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸਰਬੋਚ ਸੰਸਥਾ ਬਣ ਗਈ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਆਪ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਸਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਮਿਨੀ ਸੰਸਦ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਗਿਆ। ਇਸਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ, ਉਪਲਬਧੀ ਅਤੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਲਗਭਗ ਸੌ ਸਾਲਾਂ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ, ਕਿ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਇਸਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਪਰ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਸੌਦਾ ਦੇਹੋਰਿਸਟ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਭਾਵ ਐਕਟ ਆਫ 1925।

6. …ਹਰਿਆਣਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾਂ (ਪ੍ਰਬੰਧਨ) ਐਕਟ, 2014 ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਣਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 2014 ਦਾ ਐਕਟ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸਮੇਤ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬੋਰਡ-ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਭਾਜਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 26 ਨੂੰ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ….

7. ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 26(d) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ "ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ" ਸਮੀਕਰਨ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਬਦ 'ਕਾਨੂੰਨ' ਇੱਕ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ. ਇਹ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਈ ਹੈ 26 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਪਰਦਾ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਭਾਗ, ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸਮਰੱਥ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 26 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹੀ ਸਮੀਕਰਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 26 ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ, ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਰਾਜ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਆਦਿ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਬਿਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਹਿੱਸਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਧਾਰਾ 26 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ SGPC ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

xx

9. ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਰਟੀਕਲਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਵੈਧ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 25(2) ਰਾਜ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਅਭਿਆਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਰਥਿਕ, ਵਿੱਤੀ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਨਿਯਮਿਤ ਜਾਂ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਕਲ 25(2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸੋਚ ਆਰਟੀਕਲ 13 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ।”

21. ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸੱਤਵੇਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸੂਚੀ II ਦੇ ਐਂਟਰੀ 32 ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ, 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੂਚੀ I ਦੀ ਐਂਟਰੀ 44 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੋਨੋਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ:

22. ਚੂੰਕਿ ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਰਾਜ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਂਟਰੀ 32 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ ਜਦੋਂਕਿ ਸੂਚੀ I ਦੀ ਐਂਟਰੀ 44 ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 32 ਦੇ ਕਾਰਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 1957 ਦਾ ਐਕਟ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 2 ਅਤੇ 3 ਨੂੰ ਸੱਤਵੇਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸੂਚੀ I ਦੀ ਐਂਟਰੀ 44 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਕੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ 1957 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਕਿ ਮਾਂ ਵੈਸ਼ਨੋ ਦੇਵੀ ਮਹਿਲਾ ਮਹਾਵਿਦਿਆਲਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ & ਓਰਸ ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 72(1) ਨੂੰ ਧਾਰਾ 72(3) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਵਰਗੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇੱਕ ਅਯੋਗ ਐਕਟ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 88 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, 1925 ਦਾ ਐਕਟ ਜੋ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਸੀ, ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਅਤੇ ਯੂ.ਟੀ. ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਚਾਲੂ ਰਹਿਣਾ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ।

23. ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਜਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ 29.3.2022 ਨੂੰ ਇਸ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਬਰਕਰਾਰੀ ਨੂੰ ਮੰਨਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ; ਪਹਿਲਾ, ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਹਨੇਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ, ਦੂਜਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

24. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਦਯਾਨੰਦ ਐਂਗਲੋ-ਵੈਦਿਕ ਕਾਲਜ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸੰਸਥਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਦੁਆਰਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੀ। ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਸੀਮਿਤ ਅਵਧੀ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ ਭਾਵ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਸ਼ਿਮਲਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਨਿਗਮ ਸਨ, ਨੂੰ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜ ਦੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਮਲਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅਟੂਟ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 1956 ਦਾ ਐਕਟ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅੰਤਰਾਲੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“1. ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਐਕਟ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ, 1925 ਨਾਲ ਪਰੀ ਮੈਟੇਰੀਆ ਹੈ। ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਆਇ-II – ‘ਕਮੇਟੀ’ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਲਈ ਹਰਿਆਣਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ (ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 5) ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 4 – ‘ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਚਨਾ’ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ 40 ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਜੋ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਚੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਢਾਂਚਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ

ਗਿਆ ਹੈ।

2. ਪੰਜਾਬ ਰੀਆਰਗੈਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1966 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 3 ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੜ ਗਠਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਆਮ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਐਕਟ ਦੇ ਹੋਰ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

3. ਧਾਰਾ 72(1) ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ "ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਭਾਗ ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ"। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲੇਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ "ਜਦ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ" ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 72(3) ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ "1925 ਦੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ III ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।"

4. ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1957 ਨੂੰ ਰਾਜ ਰੀਆਰਗੈਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 109 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਝ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਗਠਨ/ਭੰਗ/ਰੀਆਰਗੈਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਅੰਤਰਾਲ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਜੋਂ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1957 ਦੇ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਬਿਆਨ ਹੈ "ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅੰਤਰਾਲ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ"।

25. ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੰਜ-ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ & ਹੋਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ & ਹੋਰ ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੇ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਆਂਕਿਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਸੀ।

26. 1925 ਦਾ ਐਕਟ ਇੱਕ ਰਾਜ ਐਕਟ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੇ 1925 ਤੋਂ 1966 ਤੱਕ ਇਸ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਤੀਹ ਵਾਰ ਸੋਧਿਆ ਹੈ। ਸੂਚੀ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 32 ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਗਠਨ, ਨਿਯਮਨ ਅਤੇ ਭੰਗ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੂਚੀ I ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਰਾਜ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ, ਗੈਰ-ਨਿਗਮਿਤ ਵਪਾਰਕ, ਸਾਹਿਤਕ, ਵਿਗਿਆਨਕ "ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ" ਅਤੇ ਸੰਘਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਸੂਚੀ I ਦੀ ਐਂਟਰੀ 44 ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਸੂਚੀ III ਦੀ ਐਂਟਰੀ 28 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਚੈਰਿਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਲਕੀਆਂ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਕੀਆਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੰਪਤੀਆਂ ਹਨ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਚਲਣਯੋਗ ਜਾਂ ਅਚਲਣਯੋਗ ਹੋਣ, ਜੋ ਕਿ ਸੂਚੀ III ਦੀ ਐਂਟਰੀ 28 ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕਾਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੂਚੀ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 32 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

27. ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਜਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਬੇਬਾਕ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ 1925 ਦਾ ਐਕਟ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਐਕਟ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਸਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਵਿਧ ਸੋਧਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕੇਵਲ 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 72 ਕਾਰਨ ਹੀ ਸੀ ਕਿ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬੋਰਡ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਜ ਨਿਗਮ ਬਣ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਉਪਾਯ ਸੀ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"3. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜ ਨੇ 1925 ਦਾ ਐਕਟ ਅਪਣਾਇਆ ਅਤੇ ਤਬ

ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਵਲ 1966 ਦਾ ਐਕਟ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 72 ਦੇ ਵਰਚੁ ਦੁਆਰਾ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾ ਬਣਾ ਲਏ।

4. ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਥਾਨਾਂਤਰਣ ਕੇਵਲ ਅਸਥਾਈ ਸੁਭਾਵ ਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਨੇ CWP ਨੰਬਰ 17771/2003 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 20.12.2011 ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਹਜਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ 2012 (1) ILR (ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ) 347 ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ 1925 ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਰਾਹੀਂ ਸੋਧਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ।

5. ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 1925 ਦਾ ਐਕਟ ਨਿਸਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰਾਜ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3-ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 40 ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 40 ਅੰਤਰਗਤ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰੈਂਬਲ ਨਾਲ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਇੱਕ ਬੋਰਡ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕੁਝ/ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਬਿਹਤਰ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 42(3) ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਨੂੰ ਇੱਕ "ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਬਾਡੀ" ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

6. ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ, 1956 (ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ "1956 ਐਕਟ") ਅਤੇ 1966 ਐਕਟ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 85 (ਕੁਝ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦਾ ਗਠਨ) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ "ਸੋਧਿਆ" ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ/ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਸਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਦੁਆਰਾ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਹੋਵੇਗਾ।

7. ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਕੰਮ 1966 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 72(1) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸੋਧ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 72(1) ਦਾ 1966 ਐਕਟ ਸਹੀ ਮਾਇਨੇ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਬਾਡੀ ਯਾਨੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ "ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ" ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ, ਐਕਟ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ (ਇੱਕ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ) ਤੋਂ ਸੰਸਦੀ ਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਾਣਯੋਗ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਜਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਲਝਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

8. ਮੌਜੂਦਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਇਹ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਐਕਟ, 1925 ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ) ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਪਾਸ ਜਾਂ ਸੋਧਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਹਥਿਆਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

9. 1966 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਯਾਚੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 3 ਹੁਣ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ 72 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਸਬੰਧੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ।

10. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 72 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਾਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ, ਇਹਨਾਂ ਸੀਮਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਯੋਗ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ

ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

11. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਸੇ ਰਾਜ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ, 1925) ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੋਧਣਾ/ਬਣਾਉਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਜਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਹਥਿਆਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਕੋਲ "ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਘਾਂ" (ਸੂਚੀ-2, ਐਂਟਰੀ 32) ਸਬੰਧੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਯਾਚੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 3 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਰੀਆਰਗੈਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1966 ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ 'ਤੇ ਗਲਤ ਭਰੋਸਾ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ/ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਸਰਬਵਿਆਪੀ ਸ਼ਕਤੀ ਗਲਤ ਹੈ।

12. ਸੱਤਵੀਂ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਦੀ ਸੂਚੀ I ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਨੰਬਰ 44 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਕਿ "ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸੰਗਠਨ, ਨਿਯਮਨ ਅਤੇ ਸਮਾਪਤੀ" ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 3 ਦੀ ਸੰਗਠਨ, ਨਿਯਮਨ ਜਾਂ ਸਮਾਪਤੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ [ਭਾਵੇਂ ਮਾਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 3 ਇਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਐਂਟਰੀ 44 ਸੂਚੀ 1 ਅਧੀਨ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨਹੀਂ ਹੈ]।

13. ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 3 ਦਾ ਸਿਰਜਣ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਾਨ, ਅਸਤਿਤਵ ਅਤੇ ਕਾਰਜ 1925 ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 39-42 ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੂਚੀ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 32 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਕ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ। ਸੂਚੀ 1 ਦੀ ਐਂਟਰੀ 4 ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ "ਅੰਤਰ ਰਾਜ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ" ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਬਲਕਿ ਇਹ "ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸੰਗਠਨ, ਨਿਯਮਨ ਅਤੇ ਸਮਾਪਤੀ" ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

28. ਬਹਿਸ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰਕਾਂ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦੇ ਹਨ:

(i) ਕੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 25 ਅਤੇ 26 ਅਧੀਨ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੋਈ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਉਲੰਘਣਯੋਗ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 32 ਅਧੀਨ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ?

(ii) ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਰੀਆਰਗੈਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1966 ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 72 ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1957 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਤੇ 4 ਅਸਥਾਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਨ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਸਿਰਜਣ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਨ?

(iii) ਕੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਐਕਟ (ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ) ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਵਿਧਾਇਕ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੱਤਵੇਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸੂਚੀ I ਦੇ ਐਂਟਰੀ 44 ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ?

(iv) ਕੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਐਕਟ ਸ਼ਡਿਊਲ VII ਦੀ ਸੂਚੀ-III (ਸਮਾਨ ਸੂਚੀ) ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 254(2) ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮੰਨਜ਼ੂਰੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਖਾਲੀ?

29. ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ (ii), (iii), ਅਤੇ (iv) ਨੂੰ ਉਠਾਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ (i) ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਵਾਂਗੇ।

ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ (ii) - ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਰੀਆਰਗੈਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1966 ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 72 ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1957 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਤੇ 4 ਅਸਥਾਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਨ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਸਿਰਜਣ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ

ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਨ?

30. ਰਿਟ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਵਾਂ, ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਸੰਘ ਨੇ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਦੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕੋਲ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 1966 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 72 ਦੇ ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (3) ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਹੀ 1966 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 72 ਦੇ ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ। ਵਿਕਲਪਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 1957 ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਭੇਜੇ, ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਸੋਧਾਂ ਨਾਲ। ਮਿਸਟਰ ਨਟਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਓਰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ 'ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ' ਵਜੋਂ ਮੁੜ-ਸੰਗਠਿਤ ਅਤੇ ਮੁੜ-ਵਿਵਸਥਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਮੁੜ-ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਮੁੜ-ਵਿਵਸਥਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰੇ।

31. ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਹਰਿਆਣਾ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਮੁਕਾਮ ਲੈਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਸਦ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਰਾਜ ਕੋਲ ਹੈ, ਭਾਵ, ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ 1957 ਦਾ ਐਕਟ 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 109 ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ 1957 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 109 ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ, ਰਾਜ ਐਕਟ ਜਾਂ ਸੂਬਾਈ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਜ ਲਈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਪਾਰਟ II ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਜ ਜਾਂ ਨਵੇਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ, ਨਿਯੁਕਤ ਦਿਨ ਤੋਂ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਚਾਲੂ ਰਹਿਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਚਾਲੂ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਜ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

32. 1957 ਦਾ ਐਕਟ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਨਵੇਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰੀਰ ਸੁਚਾਰੂ ਰੂਪ ਨਾਲ ਕਾਰਜ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਹ "ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ" ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 109 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, 1925 ਦਾ ਐਕਟ 1972 ਵਿੱਚ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ 1957 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਇਕਾਈ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਡੇਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕੇ। ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਸਥਾਈ ਸੁਭਾਵ ਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਕਾਰਜ ਨਾ ਰੁਕੇ ਜਾਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਨਾ ਹੀ 1956 ਦਾ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ 1966 ਦਾ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ 1957 ਦਾ ਐਕਟ ਨੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸੱਤਵੇਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸੂਚੀ II ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸੱਤਵੇਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸੂਚੀ III ਵਿੱਚ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਲੈ ਗਏ ਹਨ।

33. 1956 ਐਕਟ ਜਾਂ 1966 ਐਕਟ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਗਠਨ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ

ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ।

34. ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਰਣ ਲਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ17 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚਿਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸੰਘੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਕੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕੇਂਦਰੀ ਕਰਾਫਟ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਲਈ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਇੱਕ ਤਬਾਦਲਾ ਅਹੁਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੁਆਰਾ ਤਬਾਦਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਜਾਂ ਕੀ ਇਸਨੂੰ ਸੰਘ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਪੋਸਟ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਕੇ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਵੀ ਭਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ 1966 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 84 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਹੁਦਾ, ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੇਠ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 84 ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਘੇਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ8 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ 1966 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 84 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਗਠਨ ਅਧੀਨ ਪੂਰਕ, ਘਟਨਾਤਮਕ ਜਾਂ ਪਰਿਣਾਮਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਵਰਣ ਲਤਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

“35. ਇਹ ਹਦਾਇਤਾਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ 9 ਅਗਸਤ, 1966 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੜ ਗਠਨ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸੰਘੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਭਾਗੀ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਵੀ. ਸ਼ੰਕਰ, ਆਈ.ਸੀ.ਐਸ. ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸੰਘੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ:

“ਇਹ ਮਾਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਦੋ ਰਾਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਤਿਨਿਯੁਕਤੀ 'ਤੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ।”

ਉਪਰੋਕਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 84 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਗਠਨ ਲਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ, ਘਟਨਾਤਮਕ ਜਾਂ ਪਰਿਣਾਮਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਾਇਕ ਸਨ। ਇਹ ਹਦਾਇਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ 'ਤੇ ਵੀ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਸਨ, ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਏਕੀਕਰਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ: ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ [(1972) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 171].

37. ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਲ ਦੇ ਉਚਿਤ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਰੀ-ਆਰਗੈਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1966 ਦੀ ਧਾਰਾ 84 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਅਸਰ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨਾ।

“84. ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।—
ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਭਾਗ ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੱਗਣ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।”

“ਇਸ ਭਾਗ ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ” ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਸੀਮਿਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹਨ ਅਰਥਾਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਗਠਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਲਾਗੂਕਰਨ ਲਈ। ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 2, 3 ਅਤੇ 4 ਅਧੀਨ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਏਕੀਕਰਣ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਘਟਨਾਤਮਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 84 ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਅਸਰ

ਖੋ ਬੈਠਦਾ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

35. ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਸੀਮਿਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹਨ ਅਰਥਾਤ, ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਗਠਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਲਾਗੂਕਰਨ ਲਈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 2, 3 ਅਤੇ 4 ਅਧੀਨ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਏਕੀਕਰਣ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਘਟਨਾਤਮਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 84 ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਅਸਰ ਖੋ ਬੈਠਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਭਰਤੀ ਸਬੰਧੀ ਉੱਠਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ 1.2.1975 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਚੂੰਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨਿਯਮ ਤਿਆਰ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹੋਣ ਕਾਰਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 84 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਪਰ ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਧਾਰਾ 72 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਇਕਾਈਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

36. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿ ਡੀ.ਏ.ਵੀ. ਕਾਲਜ, ਆਦਿ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ & ਹੋਰਾਂ.19 ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦਯਾਨੰਦ ਐਂਗਲੋ ਵੈਦਿਕ ਕਾਲਜ (ਡੀ.ਏ.ਵੀ. ਕਾਲਜ) ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਤ ਕਈ ਕਾਲਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ 14 ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਚੁਣੌਤੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਐਕਟ 1969 (ਐਕਟ ਨੰਬਰ 21 ਦੇ 1969) ਦੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ, 16.3.1970 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਜਲੰਧਰ ਅਤੇ ਕਪੂਰਥਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਉਹ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਏਗੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਇਸ ਲਈ, ਵਿਧਾਨਿਕ ਯੋਗਤਾ ਜਾਂ 1969 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ:

"49. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

50. ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਕਾਲਜਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੂਚਨਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਵੈਧ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕਾਲਜ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਨਤੀਜਤਨ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਇਸ ਹੱਦ ਤਕ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਕਲੋਜ਼ 2(1)(a) ਅਤੇ ਕਲੋਜ਼ 17 ਨੂੰ ਅਧਿਆਇ V ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਜੋਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਪਰ ਬਦਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਖਰਚੇ ਦੇ।"

"4.....ਨਿਯੁਕਤ ਦਿਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਲਜ ਉਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਨ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜਾਂ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੁਝ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਹਸਤਾਂਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 72 ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਨਿਯੁਕਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੜ ਸੰਗਠਨ 'ਤੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਵਾਂਛਨੀਯ ਸੀ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ

ਉਚਿਤ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾ ਕਰ ਦੇਣ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ II ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ 11 ਅਧੀਨ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਸੀ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਸੀਮਿਤ ਅਵਧੀ ਲਈ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਜੇਕਰ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜਾਂ ਨੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਜਾਰੀ ਰਹੇ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਕਾਰਜ ਉੱਤੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਟਕਰਾਅ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਉਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਿਯੁਕਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਰਹੇ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਜੇ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਸੰਸਦ ਨੇ ਧਾਰਾ 72 ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ ਬਜਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ “ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨਿਗਮ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ।” ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 72 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ ਐਕਟ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਨਿਗਮ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੱਕ ਜੋ ਨਿਯੁਕਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੰਸਥਾਪਿਤ ਸਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੜ ਸੰਗਠਨ ਕਾਰਨ ਨਿਯੁਕਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਨਿਗਮ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਬਣ ਗਈਆਂ। ਧਾਰਾ 72 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਧਾਰਾ 72 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਗਮ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ, ਰਾਜ ਐਕਟ ਜਾਂ ਸੂਬਾਈ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤ ਇਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕਟ, ਸੰਸਦ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੀ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਕੋਈ ਵੀ ਸਟੇਟ ਐਕਟ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ਼ੀਅਲ ਐਕਟ, ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਸੀ ਢੁਕਵੀਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਬਣੋ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਸਮੇਤ ਸਿੱਖਿਆ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ II ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ 11 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਰਾਜ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪੁਰਾਣੇ ਰਾਜ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਤੱਕ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਉਕਤ ਐਕਟ. ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਅੰਤਰ- ਰਾਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਜੋ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਾਂ ਸੂਬਾਈ ਐਕਟ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹਨ ਰਾਜ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਆਪਣੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ. ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਕਿ ਸੰਸਦ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈਸਿੱਖਿਆ ਸਬੰਧੀ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

xx

xx

xx

ਹਰ ਰਾਜ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਅੰਦਰ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਅਤੇ ਵਿਨਿਯਮਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਕਿਥੇ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਰਾਜ ਅੰਦਰ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਅੰਦਰ।

xx

xx

xx

6..... ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਰੀ-ਆਰਗੈਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ II ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ 11 ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਕਹੀ ਸੂਚੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 245 ਅਤੇ 246 ਨੂੰ ਅਨੁਮਾਨਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਜੋ ਕੁਝ ਉੱਪਰ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਬਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸਾਰੇ ਕਹਿਣਾ ਸੀ “ਜਦ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ।” ਮੈਂ ਉਸ ਵਾਕ ਵਿੱਚ “ਕਾਨੂੰਨ” ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉਚਿਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ਾ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ I ਵਿੱਚ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਸੂਬਾਈ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਿਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ II ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹੈ..... ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 72 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੀਮਿਤ ਸਮਾਂ ਲਈ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਜਦ ਤੱਕ ਉਚਿਤ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਇਆ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰੀ-ਆਰਗੈਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 245 ਅਤੇ 246 ਅਤੇ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ II ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ 11 ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਰੀ-ਆਰਗੈਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਸਿਤ ਹੈ, ਪਰ ਕਈ ਹੋਰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਂਦਰੀ, ਰਾਜ ਜਾਂ ਸੂਬਾਈ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਨਿਯੁਕਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ ਅੰਦਰ ਕਾਰਜ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਰੀ-ਆਰਗੈਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਕਾਰਨ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

38. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਸਹਿਜਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਸੀ 8.10.2003 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ, ਜਿਸ ਨੇ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 49 ਅਤੇ 92 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋੜਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਆਪਣੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਜਾਂ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਿਗਰੇਟ ਪੀਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੋਟਰ ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 72 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਹਦਾਇਤ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਰ ਐਕਟ ਯਾਨੀ ਕਿ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 72 ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸੰਸਥਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ (ਬੋਰਡ ਯਾਨੀ ਕਿ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ.) ਦੇ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ 1 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ; ਕੋਈ ਠੋਸ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਤੱਥ-ਖੋਜ ਜਾਂਚ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਰੁਕਾਵਟ ਜਾਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ; ਅਜਿਹੀ ਰੁਕਾਵਟ ਜਾਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਕਾਨੂੰਨ', ਯਾਨੀ ਕਿ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਬੋਰਡ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ,

ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋਏ; ਅਤੇ ਜੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਰੁਕਾਵਟ ਜਾਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ 'ਸੋਧਣ' ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ 'ਸੋਧ' ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 72(2) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ, ਰਾਜ ਐਕਟ, ਸੂਬਾਈ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਤਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਐਕਟਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਨਤੀਜਤਨ, 8.10.2003 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 72 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਬਾਰੇ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਨਿਰਧਾਰਨ ਇਸ ਮੌਜੂਦਾ ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ:

"67. ਸਹਾਇਕ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਾਂ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 2 ਅਤੇ 3 ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਵੇਂ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ “ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਿਧਾਂਤ” ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹੋਣ, ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ, ਸਥਾਪਨਾ ਜਾਂ ਗਠਨ ਨਾਲ ਸਹਾਇਕ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਾਂ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ‘ਇਹ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਬਾਹਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਾਇਆ ਜਾਵੇ'। ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਿਧਾਂਤ ਸਾਡੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਸਮਾਹਿਤ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਪਰਿਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ, ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਲਈ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੰਘਟਿਤ ਫੰਡ ਆਦਿ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ। ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਹਾਇਕ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਤੇ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਨਵੇਂ ਰਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸੰਘ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਜ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅੰਗ ਅਸਤਿਤਵ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ."

xx xx

70. ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਰਾਸਰ ਅਤਾਰਕਿਕ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਜ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਚੂੰਕਿ ਇੱਕ ਪੁਨਰਗਠਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਤੋਂ ਸਿੱਧਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਧੀਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜਾਂ ਉਸ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਇਆ ਜਾਂ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਵਾਬੀ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਨੂੰ ਪਤਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

xx xx

75. 1966 ਐਕਟ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੂਰਵ ਰਾਜ ਦਾ ਪੁਨਰਗਠਨ ਕਰਨਾ ਹੈ; ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨਾ; ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜ ਤੋਂ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਥਾਨਾਂਤਰਣ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਤੋਂ ਵੰਡੇ ਗਏ ਖੇਤਰਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਂਝੇ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਧਾਨਸਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾਬੱਧੀ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ; ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਘਟਿਤ ਫੰਡ ਤੋਂ ਖਰਚ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ; ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚਕਾਰ ਆਮਦਨੀਆਂ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਰਾਜਸਵਾਂ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਆਦਿ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਭਾਗ-VU “ਕੁਝ ਨਿਗਮਾਂ” ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਭਾਗ-VIII ਭਾਖੜਾ-ਨੰਗਲ-ਬਿਆਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਅਖਿਲ ਭਾਰਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦਾ ਭਾਗ-X ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਵਿਵਿਧ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। 1966 ਐਕਟ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਕੋਡ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਦੌਰਾਨ ਉੱਭਰ ਸਕਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦੇਖੀਆਂ ਜਾਂ ਅਣਦੇਖੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਾਇਕ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਤੇ ਪਰਿਣਾਮਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

xx xx xx

82. ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 72 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ 'ਅਪਵਾਦਾਂ' ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਕੇਂਦਰੀ, ਸੂਬਾਈ ਜਾਂ ਰਾਜ ਅਧਿਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ 'ਸੋਧਣ' ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਭਾਗ VII ਨਾਲ ਬੇਗਾਨੇ ਹਨ ਅਤੇ 1966 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪੁਨਰਗਠਨਾਤਮਕ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ। ਧਾਰਾ 72 ਭਾਗ VII ਦੇ ਕਈ ਹੋਰ ਘਟਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਭਾਗ VII ਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾਵਾਂ 67 ਤੋਂ 71) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੋਰਡਾਂ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ(ਾਂ) ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦੇ ਹਨ, ਧਾਰਾ 72 ਇੱਕ ਓਮਨੀਬਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਜੋ ਬਾਕੀ ਦੇ 'ਕਾਰਜਕਾਰੀ' ਅਤੇ 'ਸੰਚਾਲਨ' ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ, ਜੋ ਯਾ ਤਾਂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸੰਸਥਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਧਾਰਾ 72 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀਮਾਵਾਂ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਵਿਆਪਕ ਹੋਣ ਜਾਂ ਸੀਮਿਤ, ਭਾਗ VII ਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਮੁਤਾਬਿਕ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

83. ਧਾਰਾ 72 ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ 'ਪਰਿਣਾਮਸ਼ੀਲ' ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਜੋ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਅਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕਾਈਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸਨ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸੰਸਥਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ।

84. ਧਾਰਾ 72 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਾਕ 'ਬਚਾਓ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਭਾਗ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ' ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰਿਤ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਵਾਕ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇੱਕ 'ਅਪਵਾਦ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾਵਾਂ 67 ਤੋਂ 71 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰਾਂ ਦੀ ਕਲਾਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 72 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ 'ਅਪਵਾਦ' ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 72(1) ਨੂੰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸਦੀ ਬਿਹਤਰ ਸਮਝ ਲਈ, ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ:—

(i) ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਕਿਸੇ ਕੇਂਦਰੀ ਅਧਿਨਿਯਮ, ਰਾਜ ਅਧਿਨਿਯਮ ਜਾਂ ਸੂਬਾਈ ਅਧਿਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਮੌਜੂਦਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ,

(ii) ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੜ ਗਠਨ ਦੇ ਨਾਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਦਿਨ ਅਰਥਾਤ 1 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਨੂੰ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸੰਸਥਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,

(iii) ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਕਾਰਜ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗੀ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਖੇਤਰ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਬਣ ਗਏ ਹੋਣ,

(iv) ਪਰ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹੀ ਗਈ ਸੰਸਥਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਦਾ 'ਕਾਰਜ' ਅਤੇ 'ਸੰਚਾਲਨ' ਇਸ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋਵੇਗਾ:— (a) ਅਜਿਹੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜੋ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ; ਅਤੇ (b) ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹੀ ਗਈ ਸੰਸਥਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ,

xx

xx

xx

87. ਇਸੇ ਤਰਕ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਧਾਰਾ 72 ਦੇ ਉਪ-ਭਾਗ (2) ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ, ਰਾਜ ਐਕਟ ਜਾਂ ਸੂਬਾਈ ਐਕਟ ਵਿੱਚ 'ਅਪਵਾਦ' ਜਾਂ 'ਸੋਧ' ਕਾਰਨ ਲਈ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਦਾਇਰਾ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਧਾਰਾ 67(2) ਅਧੀਨ ਇਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਕਸਰਤ ਯੋਗ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਧਾਰਾ 72(2) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਇਸ

ਤੋਂ ਪਰੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਹਿੰਸਾ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਪੈਰਾ 85 ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿ ਵਿਧਾਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 67(2) ਜਾਂ ਧਾਰਾ 72 ਦੇ ਉਪ-ਭਾਗ (2) ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਿਧਾਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਦਾ ਕਾਰਜ ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸੰਸਥਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੜ ਗਠਨ ਉੱਤੇ ਲੱਖਵਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਧਾਰਾ 72 ਦੇ ਉਪ-ਭਾਗ (2) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਯੋਗ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਸੰਸਥਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਕਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸੰਸਥਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਦੇ 'ਕਾਰਜ' ਜਾਂ 'ਸੰਚਾਲਨ' ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਧਾਰਾ 72(2) ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਦੋਂ ਇਸਨੇ ਨਿਯੁਕਤ ਦਿਨ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਅੰਤਰ- ਸੰਸਥਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਰਿੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਪ-ਭਾਗ (2) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ 'ਮਈ' ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰੇ, ਭਾਵੇਂ ਜੇ ਇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨਾ ਹੋਵੇ।

xx xx xx

95. ਇਹ ਕਨਵਿੰਸਿੰਗ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸੰਸਦ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ 'ਸੋਧ' ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦਾ ਚੁਣਾਵ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੰਸਦ ਨੇ 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 89 ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ(ਆਂ) ਨੂੰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲਣ ਅਤੇ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੇ ਰੱਦ ਜਾਂ ਸੋਧ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਰਨ, ਜੋ ਕਿ ਖੋਜ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਜੂਦਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ, ਰੱਦ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ। 'ਸੋਧ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਧਾਰਾਵਾਂ 70 ਅਤੇ 86 ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਵਿਧਾਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ 'ਸੋਧ' ਜਾਂ 'ਸੋਧਣ' ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੰਸਦ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦ 'ਸੋਧ' ਜਾਂ 'ਸੋਧਣ' ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਪਰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਵੱਖਰੇ ਅਰਥ ਧਾਰਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਓਵਰਲੈਪ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਅਰਥ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸ ਧਾਰਣਾ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗੀ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਹਰ ਇੱਕ ਇਜ਼ਹਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿਅਰਥ ਨਾ ਪਾਈਆਂ ਜਾਣ। ਜੇਕਰ ਸੰਸਦ ਦਾ ਇਰਾਦਾ 'ਸੋਧਣ' ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਲਈ 'ਸੋਧਣ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 90 ਵਿੱਚ ਪਿੱਛਲਾ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਈ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 72 ਵਿੱਚ "ਸੋਧਣ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਧਾਰਾਵਾਂ 70 ਅਤੇ 86 ਵਿੱਚ ਉਲੇਖਿਤ 'ਸੋਧ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

96. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 72(2) ਦੀ ਸਾਡੀ ਸਮਝ ਵੀ ਦਯਾਨੰਦ ਐਂਗਲੋ-ਵੈਦਿਕ ਕਾਲਜ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਨਾਲ ਵੀ ਸੁਸੰਗਤ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "... ਜੇਕਰ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਸੰਸਦ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 72 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਬਜਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ "ਜਦ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹੇ ਗਏ ਸਰੀਰਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ..." ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਰੀਰਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਉਚਿਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਐਕਟ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਉਚਿਤ ਸੀ।

97. ਧਾਰਾ 33 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਿਆਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, (ਅ) ਇਹ ਸੰਦੇਹ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ; (ਬ) ਇਸ ਦਾ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਸੁਭਾਵ ਹੈ; ਅਤੇ (ਸ) ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 33 ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪੰਜਾਬ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ III ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰਾਂ ਨੂੰ

ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਧਾਰਾ (3) ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੀ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਸੰਦੇਹ ਦੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਨੋਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰਾਂ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 72 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ ਸਬੰਧੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰਾਂ ਵਜੋਂ।

xx

xx

ਨਿਸਕਰਸ਼:

122.

xx

xx

(v) ਅਸੀਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਦੇ 'ਕਾਰਜ' ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਚਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ 'ਕਾਰਜ' ਜਾਂ 'ਕਾਰਜ' ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੇਠ ਸਨ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(vi) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਐਕਟ, ਰਾਜ ਐਕਟ ਜਾਂ ਸੂਬਾਈ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਧਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਉਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।'ਸੋਧ' ਅਜਿਹੇ ਐਕਟਾਂ ਨੂੰ। ਧਾਰਾ 72 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ 'ਸੋਧ' ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਮੌਲਿਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਸੰਸਦ ਨੇ ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 72(2) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਨੂੰ 'ਸੋਧਣ' ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ, ਤਾਂ ਨਾ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਐਕਟ ਨੂੰ 'ਰੱਦ' ਜਾਂ 'ਸੋਧਣ' ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਢਾਂਚੇ ਅਧੀਨ ਕੇਵਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਰਤਾਈ ਗਈ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਮੁੱਖ ਵਿਧਾਨ ਨਾਲ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(vii) 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਇੱਕ ਸਮਰੱਥਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ, ਰਾਜ ਐਕਟ ਜਾਂ ਸੂਬਾਈ ਐਕਟ ਵਿੱਚ 'ਅਪਵਾਦ' ਜਾਂ 'ਸੋਧ' ਕਾਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬਿਨਾਂ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ, ਬੇਲਗਾਮ ਜਾਂ ਬੇਕਾਬੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਉਹ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਲਈ ਹਨ ਕਿ "ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੁੰਦਾ ਰਹੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਨਿਯੁਕਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ।"

(viii) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 72 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਭਾਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 13(3)(ਅ) ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ 'ਕਾਨੂੰਨ' ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਸੰਸਦੀ ਵਿਧਾਨ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਨਹੀਂ ਧਾਰਨ ਕਰਦੇ।"

39. ਦਾਇਰ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਉਕਤ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਸ 2013 ਦੇ ਨੰਬਰ 9334 ਦਾ ਫੈਸਲਾ 15.9.2016 ਨੂੰ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਲੰਬਿਤ ਦੌਰਾਨ ਅਪੀਲ ਦੇ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ (ਸੋਧ) ਪਾਸ

ਕੀਤਾ ਐਕਟ, 2016 ਨੂੰ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਨਾਲ ਸੋਧਣ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ w.e.f. 8.10.2003, ਭਾਵ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ:

“7. ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗੁਲੀ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਤਰਕ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਚਿਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸੰਸਦ ਨੇ ਤਦਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸੋਧ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਮੁੜਤੋਂ 08.10.2003 ਨੂੰ ਯਾਨੀ ਕਿ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਾ ਕੇ ਸੋਧਿਆ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਹਰ ਇੱਕ ਮਕਸਦ ਲਈ, ਸੋਧ ਐਕਟ, 2016 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਨੂੰ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, 08.10.2003 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਉਸ ਸੰਸਦੀ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਚਲਦੇ ਬੇਅਸਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਾਯ ਦੁਆਰਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ….”

40. ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਸ਼ਿਮਲਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ, 1970 ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੋ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਮਲਾ ਵਿੱਚ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਪਾਰਸਲ ਸੀ। ਇਹ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਿਕ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ।

41. ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਿਰਣਾ ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਮੁੱਲਾਪੇਰੀਆਰ ਐਨਵਾਇਰਮੈਂਟਲ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਫੋਰਮ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਆਰਐਸ.20 ਜਿੱਥੇ ਮੁੱਲਾਪੇਰੀਆਰ ਡੈਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਦੀ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸੰਸਥਾ ਸੀ ਅਤੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ। ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਡੈਮ ਨੂੰ 142 ਫੁੱਟ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਦੇ ਰਾਜ ਕੇਰਲ ਨੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ 136 ਫੁੱਟ ਤੋਂ ਵਧਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਨੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ 142 ਫੁੱਟ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। 1956 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 108 ਸਿੰਚਾਈ, ਬਿਜਲੀ ਜਾਂ ਮਲਟੀਪਰਪਜ਼ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ. ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਇਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੇਂਦਰ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਸਰਕਾਰ. ਇਹ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ 1956 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 108 ਸੀ ਅਵੈਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੂਚੀ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 17 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

“21. … ਨਵਾਂ ਰਾਜ ਆਪਣੇ ਅਸਤਿਤਵ ਲਈ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਹੀ ਆਭਾਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋ ਇੱਕ ਰਾਜ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਅਸਤਿਤਵ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ II ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਰਾਜ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।” ਸੂਚੀ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਨੁਚਿੱਤ 3 ਅਤੇ 4 ਅਧੀਨ। ਰਾਜ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਪਾਣੀਆਂ ਉੱਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵ, ਰਾਜ ਸੰਗਠਨ ਐਕਟ, ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਿੱਤ 3 ਅਤੇ 4 ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 108 ਦਾ ਅਸਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਵਵਰਤੀ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿੰਚਾਈ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਆਦਿ ਸਬੰਧੀ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ। ਨਵੇਂ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਬੰਧਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕਤਰਫਾ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਨੁਚਿੱਤ 3 ਅਤੇ 4 ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਉਚਿਤ ਪੁਨਰਗਠਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਰੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਰਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 108 ਦੀ ਅਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

42. ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਸਿੰਜਾਈ ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਸਬੰਧੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੁੱਦੇ ਦੋ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। 1956 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 108 ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਿਵਾਦ ਹੱਲ ਨਾ ਹੋਏ, ਤਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਠਾਇਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁੱਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉੱਠ ਰਹੇ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।

43. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ-ਪਹਿਲਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਕਾਲੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਨਿਬੜ ਰਹੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ 4.7.1989 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 19.10.1978 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੂੰ 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਨਾਲ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪੰਜ-ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਨਾਲ ਨਿਬੜਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨਾਲ ਵੀ ਨਿਬੜਿਆ। ਬੈਂਚ ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬੋਰਡ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸਦੇ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਸਬੰਧੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਚੂੰਕਿ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:

"57.....ਐਕਟ 1966 ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (1), (2) ਅਤੇ (3) ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ ਕਿ ਬੋਰਡ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰਇਸ ਦੇ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜਾਂ ਨੇ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਜਾਂ ਬੋਰਡ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਜਦ ਤਕ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ, ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਕਰੇਗਾ.....

xx xx xx

66. .....ਇਹ ਗੌਰ ਕਰਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਤਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਗਏ, ਜੋ ਕਿ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਣ, ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨੇ ਸਨ। ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾ□ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸੱਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਜਾਣੇ ਸਨ, ਇਹ ਅਰਾਜਕਤਾ ਵਿੱਚ ਪਰਿਣਾਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜ ਉਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਜਰੂਰੀ ਸਹਾਇਕ, ਘਟਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਪਰਿਣਾਮਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਸੁਚਾਰੂ ਕਾਰਜ ਹੋ ਸਕੇ ਜਦ ਤਕ ਹਰ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜ ਲਈ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ। ਧਾਰਾ 72 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵੀ ਸਹਾਇਕ, ਘਟਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਪਰਿਣਾਮਕ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ VII ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸੰਸਥਾ ਨਿਗਮ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਯੁਕਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਜਦ ਤਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 72 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 72 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਅਤੇ (3) ਕੁਝ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਹਨ, ਜੇ ਅਜੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ। ..... .

xx xx xx

69. ਇਹ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸ਼ਬਦ 'ਜਦ ਤਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ' ਮਾਣਯੋਗ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿ ਗਏ। ਧਾਰਾ 72, ਜੋ ਕਿ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ

ਬੋਰਡ ਵਰਗੇ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਗਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਆਮ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਦੀਵੀ ਉਪਾਯ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਉਦ੍ਧ□ਤ ਸ਼ਬਦ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹਨ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪੂਰਕ, ਇਤਫਾਕਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਣਾਓ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ। ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਲਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਉਪਾਅ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਭਾਖੜਾ ਨੰਗਲ ਅਤੇ ਬਿਆਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਲਈ ਬੋਰਡ ਆਰਜ਼ੀ ਹਨ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ. ਸ਼ਬਦ 'ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਮਰੱਥ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ' ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਸੈਕਸ਼ਨ 88 ਵੀ ਮਾਨਯੋਗ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਚ ਗਿਆ। ਦ ਭਾਗ II ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਜੋ ਪੁਨਰਗਠਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜਾਂ ਦੇ, ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਜੋ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਅਰਥ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸਵੀਕਾਰੀ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸੈਕਸ਼ਨ 88 ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਐਕਟ, 1925 ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਹੈ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਰ ਸਮੇਂ ਦਾ ਮਾਪ ਨਹੀਂ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵੀ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੰਗੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੋ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਅੰਦਰ ਹੋਵੇ ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ, ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜ, ਆਪਣੀ ਸਿਆਣਪ ਵਿੱਚ, ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਭਾਵ, 1925 ਦਾ ਐਕਟ ਉਕਤ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਰਾਜ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਬੋਰਡ ਹੁਣ ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸੰਸਥਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ. ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਐਂਟਰੀ 44 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਸੂਚੀ-1 (ਯੂਨੀਅਨ ਸੂਚੀ) 7ਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ। ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 89, ਉਚਿਤ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਵਾਸ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸਰਕਾਰ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗੀ ਜਾਂ ਨਿਯਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰੋ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ, ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਚ ਗਿਆ ਸਿੱਟਾ, ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ. ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਯੋਜਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਸਵਾਲ ਨੰ. IV ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨਾ ਕਿ ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਨੂੰਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਹੌਲੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਅਰਥਹੀਣ ਜਾਂ ਬੇਅਸਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵੇਰਵੇ ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਰਥ ਦੇਣ ਲਈ ਹਨ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ.

xx

70. .....ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਉਲਲੇਖ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਖੋਜ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ, ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ 44 ਦੁਆਰਾ, ਬੋਰਡ ਨੂੰ 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸੰਸਥਾ ਨਿਗਮ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਰਾਜ ਅਨੁਕੂਲਿਤ, ਸੋਧ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ 1925 ਦਾ ਐਕਟ, ਬੋਰਡ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸੰਸਥਾ ਨਿਗਮ ਹੈ, ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸੰਸਥਾ ਨਿਗਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜੋ ਸੀ, ਨਾਮਲੀ, ਸੰਸਥਾ ਨਿਗਮ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਵੇਗੀ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

44. ਉਪਰੋਕਤ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ-II ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਿਥੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੌਰ ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:

"72. ਅਸੀਂ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਰਾਏ ਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਥਿਤੀਗਤ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜੋ ਅਰਥ 1925 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਅੱਜ ਉਸੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 40 ਅਤੇ 70 ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਪੂਰੇ ਐਕਟ ਦਾ ਸੰਪੂਰਣ ਪੜ੍ਹਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ, ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਦਾ

ਖਦਸ਼ਾ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

45. ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ-I ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ-II ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜ ਸ਼ਾਇਦ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ, ਸੋਧਣ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਬੋਰਡ, ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸੰਸਥਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ, ਫਿਰ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸੰਸਥਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜੋ ਸੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਵੇਗੀ ਯਾਨੀ, ਸੰਸਥਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਿੰਪਲਿਸਿਟਰ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 72(1) ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਇੱਕ ਉਪਾਯ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹਨ। 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ, ਪੂਰਕ, ਘਟਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਵਿਧਾਨਸਭਾ, ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜ, ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 1925 ਦਾ ਐਕਟ ਉਸ ਰਾਜ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

46. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਪੂਰੀਆਂ ਬੈਂਚਾਂ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 72 ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਅੰਤਰਾਲ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 72 ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇੱਕ ਅੰਤਰਾਲ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਸਰੀਰਕ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਸੁਚਾਰੂ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕਾਰਜ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋ ਸਕੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੂਰਵ ਰਾਜ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਰੀਰਕ ਸੰਸਥਾ ਬਣਨ 'ਤੇ ਲੁੱਲ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਧਾਰਾ 72 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਜਿਹੀ ਸਰੀਰਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇੱਕ ਯੋਗ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੱਤਵੇਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸੂਚੀ II ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। 1966 ਦਾ ਐਕਟ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਸੱਤਵੇਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸੂਚੀ II ਜਾਂ ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੂਚੀ III ਵਿੱਚ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਵਿਧਾਇਕ ਯੋਗਤਾ ਖੇਤਰਾਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ (iii) - ਕੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਐਕਟ (ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ) ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਵਿਧਾਇਕ ਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੱਤਵੇਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸੂਚੀ I ਦੀ ਐਂਟਰੀ 44 ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ?

47. ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਭਰੋਸਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਰਾਜੇਂਦਰ ਐਨ. ਸ਼ਾਹ ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 97ਵੀਂ ਸੋਧ ਜੋ ਕਿ ਭਾਗ IX-B ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਨੁਚਿੱਤ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਨੂੰ ਅਨੁਚਿੱਤ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪ੍ਰਾਵਿਸਿਓ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੱਧੇ ਰਾਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਘਾਟ ਲਈ ਅਨੁਛੇਦ 368(2), ਟਿਕਾਊ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:

"23. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਇੰਦਰਾਜ਼ 32 ਸੂਚੀ II ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਆਖਰੀ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਾਅ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸੂਚੀ I ਦੀ ਐਂਟਰੀ 43, ਜੋ ਕਿ ਡੀਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਨਿਗਮੀਕਰਨ, ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਬੈਂਕਿੰਗ, ਬੀਮਾ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਮੇਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ ਦਾਇਰੇ ਐਂਟਰੀ 44 ਲਿਸਟ I, ਜੋ ਕਿ ਐਂਟਰੀ 43 ਨਾਲੋਂ ਚੌੜੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਵਪਾਰਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ, ਵਸਤੂਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇੱਕ ਰਾਜ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਲਟੀ ਸਟੇਟ ਕੋ- ਇਕ ਰਾਜ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ, ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਕਿ ਐਂਟਰੀ 44 ਲਿਸਟ I ਵਿੱਚ ਸਮਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦਮਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜ, (1985) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 670, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:—

"7. . . . . ਮਿਸਟਰ ਰਾਮਾਮੂਰਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਸਟ I ਦੀ ਐਂਟਰੀ 43 ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬਾਹਰਵਾਦ ਅਤੇ ਲਿਸਟ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 32 ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਾਮਲਤਾ—ਅਲੱਗ ਅਤੇ ਪਰ ਲਿਸਟ I ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਓਂ ਨੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਿਸਟ I ਦੀ ਐਂਟਰੀ 43 ਅਤੇ ਲਿਸਟ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 32 ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸਨ ਕਿ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਹੋਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਲਿਸਟ I ਦੀ ਐਂਟਰੀ 43 ਤੋਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬਾਹਰਵਾਦ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਬਾਹਰਵਾਦ ਨਾ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਨੂੰ "ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ" ਦੇ ਅਭਿਵਿਆਕਤੀ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ।

26. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ' ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਓਵਰਲੈਪ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਮਲਟੀ-ਸਟੇਟ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਭਾਵ, ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਜਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ, ਸੰਸਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਹਨ। ਇਹ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਨਿਕਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਓਵਰਲੈਪ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫੈਡਰਲ ਸਰਵੋਚਚਤਾ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੋ ਕੁਝ ਅਸੀਂ ਨਾਲ ਰਹਿ ਗਏ ਹਾਂ ਉਹ ਹੈ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਖਾਸ ਸ਼ਕਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 246(3) ਨੂੰ ਲਿਸਟ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 32 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਕੇ. ਦਾਮੋਦਰਸਾਮੀ ਨਾਇਡੂ & ਭਰਾ ਬਨਾਮ ਟੀ.ਐਨ. ਦੀ ਰਾਜ, (2000) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 521, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"21. ਸੰਸਦ, ਜਦੋਂ ਆਰਟੀਕਲ 368 ਅਧੀਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਐਕਟਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਧਾਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਸੱਤਵੀਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਲਿਸਟ II ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਹੈ। ....."

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

81. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਹੱਦ ਤਕ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤਕ ਇਸ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ IXB ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਉੱਪਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਭਾਗ IXB ਸਿਰਫ ਉਸ ਹੱਦ ਤਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤਕ ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁ-ਰਾਜੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

48. ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸੂਚੀ I ਦੀ ਐਂਟਰੀ 44 ਅਤੇ ਸੂਚੀ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 32 ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਨਾਲ ਨਿਪਟ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਸੂਚੀ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 32 ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਿਰਫ ਬਹੁ-ਰਾਜੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਹੀ ਐਸੀ ਹਨ ਜੋ ਸੰਸਦ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੂਚੀ I ਦੀ ਐਂਟਰੀ 44 ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਉੱਤੇ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਅੱਧੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਦਾ ਕੋਈ ਬਾਹਰੀ-ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਜਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ

ਹੁੰਦਾ। ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਇੱਕ ਬੋਰਡ ਸੀ ਜੋ 1966 ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੜ ਗਠਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ-ਰਾਜ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਸੀ। ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੜ ਗਠਨ ਨੇ ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ। ਐਂਟਰੀ 32 ਅਣ-ਸੰਗਠਿਤ ਵਪਾਰਕ, ਸਾਹਿਤਕ, ਵਿਗਿਆਨਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਘਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਣ-ਸੰਗਠਿਤ ਵਪਾਰਕ, ਸਾਹਿਤਕ, ਵਿਗਿਆਨਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਘਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਮਰੱਥ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਰਾਜ ਹੈ। ਸੂਚੀ I ਦੀ ਐਂਟਰੀ 44 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਤਦ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਐਸਜੀਪੀਸੀ 1925 ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜ ਇਕਾਈ ਬਣੀ ਰਹੇ। ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ, ਸੋਧ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 1966 ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 2, 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਸੂਚੀ I ਦੀ ਐਂਟਰੀ 44 ਕਾਰਨ ਸੀ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੂਰਵ ਰਾਜ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਗਠਨ ਕਾਰਨ। ਇਸ ਲਈ, ਐਂਟਰੀ 44 ਦਾ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

49. ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਕਮੇਟੀ ਲਈ ਵਕੀਲ ਸੀਨੀਅਰ ਸ਼੍ਰੀ. ਸ਼ਿਆਮ ਦੀਵਾਨ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ. ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਸੱਤਵੇਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸੂਚੀ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 32 ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਸਥਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ; ਜਦਕਿ, ਸੂਚੀ III ਦੀ ਐਂਟਰੀ 28 ਧਰਮਾਰਥ ਅਤੇ ਧਰਮਾਰਥ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਧਰਮਾਰਥ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਲਕੀਆਂ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਰਮਾਰਥ, ਧਰਮਾਰਥ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮਾਲਕੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਸੂਚੀ III ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੂਚੀ III ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਨਿਯਮਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਧਰਮਾਰਥ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਾਂ ਧਰਮਾਰਥ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਲਕੀਆਂ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜਦਕਿ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਸੂਚੀ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 32 ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਣ-ਸੰਗਠਿਤ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਵੀ। ਇਸ ਲਈ, ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

50. ਸ਼੍ਰੀ. ਨਟਰਾਜ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ 1957 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ, ਜੋ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਨੂੰ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮੁੜ ਗਠਨ ਅਤੇ ਮੁੜ ਸੰਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਨਿਗਮ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਨਿਗਮ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕੇਵਲ 1957 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

51.ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ (iv)- ਕੀ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਐਕਟ ਸੂਚੀ-III (ਸਮਕਾਲੀ ਸੂਚੀ) ਸ਼ਡਿਊਲ VII ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 254(2) ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ?

52. ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਸੱਤਵੇਂ ਸ਼ਡਿਊਲ ਦੀ ਸੂਚੀ III ਦੀ ਐਂਟਰੀ 28 ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਐਂਟਰੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

"28. ਧਰਮਾਰਥ ਅਤੇ ਧਰਮਾਰਥ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਧਰਮਾਰਥ ਚੰਦਾ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ।"

53. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਐਂਟਰੀ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਧਰਮਾਰਥ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਧਰਮਾਰਥ ਚੰਦਾ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਰਿਆਣਾ ਕਮੇਟੀ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕਾਈ ਦਾ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਲਿਸਟ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 32 ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਕਮੇਟੀ ਧਾਰਮਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਪਰ ਮੁੱਖ ਇਰਾਦਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕਾਈ ਦੇ ਸਮਾਵੇਸ਼

ਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ, ਐਂਟਰੀ 32 ਅਜਿਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕਾਈ ਦੇ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਵਿਆਪਕ ਹੈ।

54. ਵਿਕਲਪਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜੇ ਮਾਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਲਿਸਟ III ਦੀ ਐਂਟਰੀ 28 ਦੇ ਅਗਾਂਹ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਦਲੀਲ ਇਸ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ 1925 ਦਾ ਐਕਟ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, 1925 ਦਾ ਐਕਟ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ ਜੋ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ 1966 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸੰਸਥਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਚੂੰਕਿ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਲਿਸਟ III ਦੀ ਐਂਟਰੀ 28 ਜਾਂ ਲਿਸਟ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 32 ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ 1925 ਦਾ ਐਕਟ ਕੋਈ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੰਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਬੋਰਡ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ (i) - ਕੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 25 ਅਤੇ 26 ਅਧੀਨ ਯਾਚੀਆਂ ਦੇ ਕੋਈ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਯਾਚੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 32 ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਮਿਲਦਾ ਹੈ?

55. ਇਹ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਵਰਗਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹਨ। ਹਰਿਆਣਾ ਕਮੇਟੀ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਮੇਟੀ ਹੈ ਜੋ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਲਈ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(f) ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਾਰੀ ਚਲ ਅਤੇ ਅਚਲ ਸੰਪਤੀ ਜੋ, ਨਿਯੁਕਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਿਸੇ ਬੋਰਡ, ਟਰੱਸਟ, ਕਮੇਟੀ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਨਾਮ ਵਿੱਚ ਵੇਸਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਜਮਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਵੋਟਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸਿੱਖ, ਸਿੱਖ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੋ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਪਤਿਤ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦਿਵਾਲੀਆ, ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਿੱਛੜਾ ਜਾਂ ਪਾਗਲ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ। ਸਹਿ-ਚੋਣ ਸਿਰਫ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਅਰਥਾਤ ਸਿੱਖ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਛੱਡੇ ਗਏ ਹਨ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1925 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਵਿਚ ਵੀ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ 1925 ਐਕਟ. ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਸਥਾਨਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਸਿੱਖ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਇਕੱਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 25 ਅਤੇ 26 ਦੇ ਤਹਿਤ।

56. ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 8 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲੰਬਿਤ ਹੈ ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਵਾਲ, ਜੋ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਨ, ਨੂੰ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਾਂਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

57. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਨੂੰ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 6614 ਦਾ 2022

58. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 8.3.2018 ਨੂੰ ਪਾਸ

ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ। ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ 6.3.2018 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨੇ 29.8.2014 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਸੀ।

59. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 29.8.2014 ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਹਰਿਆਣਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਿਆਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਸੀ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ (ਪ੍ਰਬੰਧਨ) ਐਕਟ, 2014. ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

60. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਟੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕੋਈ ਵੀ ਫੰਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਇਆ। ਇਸ ਲਈ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਜਿਸ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਸਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

61. ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਬਚਿਆ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate